

Bijgaand de reactie van de SBB op het concept participatieplan. Onze reactie is mede ingegeven door informatie afkomstig uit de volgende bronnen:

- Nationaal Programma RES: [werkblad participatie](#)
- NLVOW: [Handboek Toolkit Omgevingsparticipatie](#)
- Gemeente Tubbergen: [Kadernota om te komen tot vaststelling van windbeleid](#)

1. Algemeen

Het is belangrijk goed stil te staan bij het doel van participatie, omdat dit uiteindelijk de uitkomst bepaalt. Volgens ons zou de gemeente het doel (de lat) van het participatieproces op een ander (hoger) niveau kunnen formuleren.

Doel participatie:

Nastreven van:

- betere kwaliteit (van besluitvorming over) gemeentelijk windbeleid: het vaststellen van de randvoorwaarden waaronder windturbines binnen de zoekgebieden eventueel zouden kunnen worden toegestaan.
- de maatschappelijke acceptatie van het gemeentelijk windbeleid, het vergroten van het begrip, draagvlak en de bewustwording van de afwegingen die binnen het gemeentelijk windbeleid worden gemaakt.

Wat is daarvoor nodig?

- Tijd. Een goed participatieproces kost tijd. Tijdsdruk zet het participatieproces onder druk en leidt tot frustraties bij omwonenden-vertegenwoordigers die alles in hun eigen vrije tijd moeten doen, en daarbij ook nog een grote kennisachterstand hebben;
- Dat inwoners en andere maatschappelijke partijen mogen meedenken en meepraten over windbeleid en weten wat er met hun input is gedaan.
- Dat er een level playing field is. Ontwikkelaars, natuur- en milieuorganisaties en ambtenaren weten van de hoed en de rand. Dat is niet het geval bij omwonenden. Een 'Buurtmasterclass Windenergie' en een 'Windsafari' is een begin, maar daarmee zijn we er nog niet perse. Investeer in ophalen waar de kennisbehoefte ligt (dit kan verschillen per doelgroep) en pas het aanbod/activiteiten daar op aan.
- Dat de gemeente bereid is mee te bewegen met de stand van de techniek. Dat het beleid voldoende flexibel is om nieuwe technische mogelijkheden te accommoderen. De techniek staat niet stil en verandert in een steeds hoger tempo.

Wat verwachten wij dat de gemeente daarvoor doet?

- Dat de gemeente burgerparticipatie organiseert bijv. in de vorm van een [werkateliers](#), [burgerberaad](#) en/of [burgerforum](#). De gemeente Nb. SBB behartigt de belangen van Buursenaren, maar spreekt niet namens alle Buursenaren (is geen representatieve vertegenwoordiging / spreekbuis van de inwoners uit Buurse). Vanuit haar rol als belangenbehartiger kan zij de gemeente adviseren op het proces. Regie en eindverantwoordelijkheid zal echter bij de gemeente moeten liggen. Als SBB kunnen we wel onze rol als verbinder tussen gemeente en Buursenaren oppakken.
- Dat de gemeente de inwoners die actief willen meedenken en meepraten in de positie brengt dat zij ook kunnen meedenken en meepraten. Daarvoor is nodig dat zij de mogelijkheden hebben zich te laten ondersteunen met kennis en vaardigheden en het organiseren van een transparant proces om terug te koppelen naar hun achterban.

Nb. dit als een minimale tegenprestatie aan de mensen die bereid zijn er tijd in te steken (soms veel), die onkosten moeten maken en die ook nog eens de moed hebben hun nek uit te steken in een omgeving die dit niet altijd in dank afneemt.

- Dat de gemeente een dialoog, een gemeente-breed overleg organiseert tussen burgers, andere maatschappelijke organisaties, raadscommissie én bestuurders over de condities waaronder een windturbines zouden kunnen worden toegestaan. Wat wel, wat niet. De inspraak in vergaderingen van de commissievergadering is niet voldoende om op dit onderwerp de noodzakelijke verbinding tussen de politiek en burgers te maken en werkt vaker contraproductief.
- Dat de gemeente een brede, integrale afweging maakt en ook andere ontwikkelingen die mogelijk spelen in een gebied betreft in het nader op te stellen windbeleid.
- Dat de gemeente het beleid ook bovenlokaal afstemt, ook over landsgrenzen heen. Dit biedt mogelijk kansen en mogelijkheden die er binnen de gemeentegrenzen niet zijn.
- Dat er een eerlijke, objectieve en transparante afweging van belangen wordt gemaakt die appelleert aan het rechtvaardigheidsgevoel van alle partijen.

Nb. De kadernota van Tubbergen is een mooi voorbeeld hoe dat kan. Hierin wordt heel mooi inzichtelijk gemaakt hoe de afweging/het advies tot stand is gekomen. Sterk punten in deze nota zijn de verschillende scenario's die worden geschetst met daarbij de risico's, dat er inzicht wordt gegeven in de richting/inhoud (advies) van het windbeleid en dat het participatieproces daar al loopt. Juist door hier zo transparant mogelijk in te zijn, creëer de gemeente draagvlak/begrip voor adviezen die voorliggen/keuzes die worden gemaakt.

2. Paginagewijs

Pag. 3 onderdeel 1:

* wij missen de factor 'gezondheid van omwonenden' in het rijtje '... met oog voor natuur, landschap, leefbaarheid en het eerlijk verdelen van lusten en lasten.' Dat is wel een belangrijk uitgangspunt dat ook bepalend zou moeten zijn voor beleidskaders. Zie in dit verband ook de kadernota van Tubbergen, waarin de factor gezondheid in de afweging een zwaarder gewicht toekomt. Waar wij aandacht vragen voor de factor Gezond willen wij u ook wijzen op de [presentatie](#) van de GGD-en Overijssel en Gelderland over wind en gezondheid. In lijn met de WHO adviseren de GGD'en een geluidsnorm van max. 45 dB Lden te hanteren. Daarbij wordt de opmerking geplaatst 'hoe lager hoe beter' en 'Ook onder 45dB Lden is er nog hinder'. Wij vinden het bijzonder dat dit advies van de GGD-en niet in de haalbaarheidsonderzoek van Bosch en Van Rijn is benoemd. In het voorstel aan de gemeenteraad tot vaststelling van de zoekgebieden mag deze informatie naar onze mening niet ontbreken, omdat volgens Bosch en Van Rijn bij een geluidsnorm van max. 45 dB Lden bij benadering een afstandsnorm van 600 meter tot woningen. Bij een geluidsnorm van 45 dB Lden zal een windturbine-opstelling in nog meer delen van Haaksbergen niet langer kansrijk zijn.

* er staat dat gemeente regie wil houden en daarbij ja zegt tegen mogelijkheden voor windenergie, maar volgens ons heeft (gaat) de gemeenteraad ja zeggen tegen het **verkennen** van de mogelijkheden voor windenergie binnen de zoekgebieden. Het plaatsen van windturbines moet geen doel op zich worden; het blijft belangrijk om de (technische) ontwikkelingen te volgen en ook de (landelijke/provinciale) doelstellingen én onderzoeksresultaten betreffende voor- en nadelen van windturbines (op alle domeinen incl. gezondheid inwoners). De gemeente kan en mag hier niet aan voorbijgaan omdat er 'nou eenmaal besloten is dat er een turbine komt'.

* gemeente hanteert 'adviseren' als uitgangspunt voor participatie trede: een zwaarwegend, niet bindend advies, waarbij gemeente de uiteindelijke beslissing neemt. De participatietrede is een heel belangrijke keuze, zowel voor het inhoudelijke participatietraject als ook wat betreft de invloed die inwoners/belanghebbenden kunnen uitoefenen t.a.v. beleidskaders. De beslissboom rondom participatie kunnen we goed volgen. Twijfel is mogelijk of coproductie niet beter is, maar we kunnen ons ook voorstellen dat dit heel complex is en mogelijk gedoe geeft tussen inwoners / belanghebbenden en daarmee wrijving binnen onze gemeenschap. Dat willen we voorkomen.

Wij begrijpen de afweging om voor fase 2 en 3 in dit traject voor trede 'adviseren' te gaan. Volgens bijlage 1, wordt voor fase 1 deels ook ingezet op trede 'informer' . Op pagina 4 wordt (terecht) gesproken over trede 'adviseren' bij de daar beschreven fase 1. Dit is wat verwarrend met de bijlage.

Pag. 3 onderdeel 2, eerste alinea:

* Er wordt aangegeven dat de gemeente een zorgplicht heeft en dat zij die plicht nakomen door duidelijke beleidskaders grootschalige windenergie op te stellen. Vraag: vanaf het moment dat de beleidskaders zijn opgesteld en de daadwerkelijke realisatie van windturbines zal een aantal jaren zitten. Wat als er in die periode nieuwe onderzoeksresultaten zijn die belangrijke nadelen van windturbines op de gezondheid van inwoners aantonen? Op dit moment is er immers nog een tekort aan grootschalig onafhankelijk onderzoek naar windturbines. Wat als er andere alternatieven voor windenergie zijn? Kunnen de beleidskaders dan nog worden bijgesteld? Of kan er in de beleidskaders worden opgenomen dat er ruimte bestaat voor aanpassing op basis van wetenschappelijke uitkomsten van onafhankelijk onderzoek? Is het misschien ook een idee dat de raad, in navolging van Tubbergen, eerst kaders voor het op te stellen beleid formuleert?"

Pag. 4, tabel fasering en processtappen:

* Fase 1: dit is een zeer belangrijke fase waarin je mensen tegen je kunt krijgen als je dit niet goed organiseert. Deze fase is relatief kort qua termijn, ook gezien de vakantieperiode. Dat vraagt goede voorbereiding en het nu al uitzetten van acties.

* Fase 1, kolom 'participatie en communicatie', tekst "we leggen contact met de stakeholders en stakeholdergroepen in de zoekgebieden": wie worden als stakeholders(groepen) gezien? Behoren omwonenden hier ook toe?

* Fase 1, kolom 'instrumenten', 'buurtmasterclass': Door wie wordt deze masterclass verzorgd? Onafhankelijkheid is hierbij erg belangrijk, evenals het belichten van alle facetten. Hoe 'breed' worden betrokkenen geïnformeerd? Ondanks dat de vraag ÓF windmolens er komen niet meer speelt, wel belangrijk om zowel nadelen & risico's als mogelijke voordelen & kansen te benoemen. Ook wanneer bepaalde info onbekend is, moet dit als zodanig benoemd worden.

* Fase 1 (en ook overige fases) kolom 'instrumenten', 'online enquête': Wat is het doel van deze enquête en voor en door wie wordt deze opgesteld? Is alleen een online variant mogelijk of zijn er ook mogelijkheden om papieren enquêtes als aanvulling op de online variant te realiseren? Een enquête is alleen zinvol als de betrouwbaarheid en validiteit wordt gewaarborgd, dat vraagt veel inzet op verspreiding, werving, etc. Zoiets kan niet in de vakantieperiode en moet al vroegtijdig via diverse communicatiekanalen aangekondigd worden. Biedt de huidige planning daar voldoende ruimte voor? En gaat het om verschillende enquêtes gezien dit ook terugkomt bij de andere fases?

Pag. 6 'beleidsparticipatie':

Er staat dat in voorliggend geval gemeente beleid wil maken voor windenergie voordat er een concreet project c.q. initiatief is. Wat als een commerciële aanbieder zich eerder meldt met concreet

project/initiatief. Heeft gemeente met omgeving ruimte om eerst beleid vast te stellen, met daarbij aandacht voor het participatieproces en het initiatief zo lang 'aan te houden'?

Pag. 6 'projectparticipatie':

Er wordt aangegeven dat het kan zijn dat de initiatiefnemer van een concreet project verantwoordelijk wordt gesteld voor de projectparticipatie. Wordt de projectparticipatie verder geconcretiseerd in het beleidskader? Wat zijn de eisen die de gemeente hieraan stelt. Volgt er ook een projectparticipatie plan vanuit de gemeente (op een vergelijkbare manier als dit participatieplan t.a.v. beleid)? In hoeverre houdt de gemeente regie op de door initiatiefnemer georganiseerde projectparticipatie?; wat als bijv. omgeving/omwonenden onvoldoende wordt betrokken door initiatiefnemer? En bijv. niet wordt betrokken bij verkenning naar evt. financiële participatie?

Pag. 6, paragraaf 5 rol neming gemeente tijdens beleidsparticipatie:

Wij missen hier de verbinding met ambtenaren vakdisciplines sociaal domein, zoals gezondheid, sociale kwaliteit, armoede (financiële participatie voor mensen met kleine beurs).

Pag. 7, t.a.v. raads werkgroep:

Hoe borg je dat slager (raad) niet eigen vlees gaat keuren (onafhankelijke en controlerende rol raad, duale stelsel)? Heeft het niet de voorkeur dat ook de stakeholders hierin participeren om de verbinding te organiseren tussen politiek en maatschappelijk veld.

Pag. 7, paragraaf 7 Wie zijn belanghebbenden?

Deze paragraaf beschrijft het begrip belanghebbende in geval van projectparticipatie. Nu het gemeentelijk windbeleid onderwerp van participatie is, zegt de [inspraakverordening](#) van de gemeente Haaksbergen dat aan inwoners en belanghebbenden inspraak wordt verleend. Los daarvan zijn wij van mening dat alle inwoners van Buurse als belanghebbende moeten worden aangemerkt.

Pag. 8 figuur stakeholderanalyse (en ook bijlage 2):

Burse Kik Vuuroet wordt gezien als 'beïnvloeder' (veel invloed, weinig belang), is dat logisch? Wij zien BKB als verlengde van SBB met grotendeels dezelfde doelstellingen en belangen (vergroten leefbaarheid), maar dan met acties op één specifiek thema (maatschappelijk vastgoed). Daarbij komt dat BKB juist veel belang kan hebben als het in de fase komt van financiële participatie. Ook snappen wij het onderscheid lokale inwoners en lokale agrariërs niet (ze vallen niet in hetzelfde vlak). Zijn agrariërs niet ook inwoners?

Pag. 9 tabel met positie en wijze van betrekken:

Bij kolom 'sleutelfiguren' staat nu tevreden houden en bij 'beïnvloeders' nauw betrekken; dit is waarschijnlijk een foutje. Wij vinden de beschrijving van de drijfveren en wijze van betrekken van beide groepen nog wel behoorlijk overeenkomen; waarin zitten de belangrijkste verschillen? Advies is om ook zeker offline communicatiemiddelen in te zetten en bijv. Oons Dorpke te benutten, of huis-aan-huis factsheet o.i.d.

Pag. 11 Communicatiematrix, kolom 'communicatiemiddelen':

Denk ook aan berichten in het Oons Dörpke, spandoeken, posters, etc. Dit zowel ter informatie maar ook met als doel om bijv. een hoge opkomst bij de masterclass en werksessies te bewerkstelligen en een hoge respons op de (online) enquête. En hoort in deze tabel de enquête ook niet terug te komen?

Wat betreft de vraag van Willem: *welke communicatiemiddelen voor omgeving Buurse gangbaar en wenselijk zijn? Op welke wijze we werksessies met stakeholders kunnen gaan organiseren? En hoe jullie je rol zien en willen zien als SBB in het traject.*

Wij denken dat een combinatie van communicatiemiddelen belangrijk is, zoals wij dat ook bij andere projecten doen, dus: website, socials, Oons Dörpke, spandoeken, posters, WhatsApp. Onze rol zien wij vooral als verbinder tussen gemeente en inwoners/belanghebbenden. Wij kunnen meedenken over bijv. communicatiemiddelen, -kanalen, maar ook over de inhoudelijke boodschap van je communicatie uiting (dus wat zeg je tegen wie).

Wij willen meedenken, maar gaan niet zelf van alles bedenken, schrijven of organiseren. De regie en verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente. De gemeente mag ons hun ideeën voorleggen of concrete voorstellen doen, waar wij dan op kunnen reageren. In die rol zijn wij binnen de mogelijkheden die wij hebben (tijd en middelen) alleen adviserend. Als we op deze manier onze rol vervullen, zal dit wel tijd en energie van ons vragen, zonder garanties dat de gemeente er ook daadwerkelijk wat mee doet. Op dit moment zijn we als Stichting Belangengemeenschap Buurse met gemeente Haaksbergen, inwoners en belanghebbenden in gesprek op een aantal grote thema's, zoals woningbouw en maatschappelijk vastgoed. Ook gaan we verkennend in gesprek over gebiedsprocessen PPLG. Dit kost al met al de nodige tijd, die vrijwillig wordt ingevuld. Als we recht willen doen aan het proces rond windenergie dan gaat ons dat als SBB ook de nodige tijd kosten is de inschatting. Dit is ook zeker in het belang van ons dorp, maar naar ons idee ook in het belang van de gemeente. Graag gaan we met gemeente in gesprek of er tegemoet kan worden gekomen aan onze inzet. Dit geldt niet alleen voor leden van de SBB, maar ook voor inwoners die bereid zijn tijd te steken in dit onderwerp, die mogelijk onkosten moeten maken en de moed hebben hun nek uit te steken in een (eigen) omgeving die dit niet altijd in dank afneemt.